

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2120/2022. számú ügyben
(előzmény: AJB-2209/2021)
a Baja Város Önkormányzat közérdekű bejelentést kezelő
gyakorlatával összefüggésben

Előadó: dr. Németh Andrea

Érintett szerv: Baja Város Önkormányzat

2022.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-2120/2022. számú ügyben**

Előadó: dr. Németh Andrea

Az eljárás megindítása

A Panaszos **közérdekű bejelentés kezelésére irányuló felülvizsgálati kérelmében** azt kifogásolta, hogy Baja Város Önkormányzata és Baja Város Jegyzője (a továbbiakban: Önkormányzat) felé, az általa és az általa képviselt két magánszemély által előterjesztett közérdekű bejelentésekre nem, illetve érdemi választ nem tartalmazó tájékoztatást kaptak.

Az alapvető jogok biztosa – egyebek mellett – az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 38/A. § alapján kérelemre vizsgálja a közérdekű bejelentések törvényben meghatározott szervek általi megfelelő intézését.

Mivel a beadvánnyal összefüggésben felmerült a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, a petíciós jog, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye sérelmének a gyanúja, ezért vizsgálatot indítottam, amely során Hivatalom megkereste az Önkormányzatot.

Az érintett alapvető jogok

A jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független demokratikus jogállam.”* [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]

Petíciós jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.”* [Alaptörvény XXV. cikk]

Az alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény)
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)
- a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (Pkbt.)

Megállapított tényállás

Panaszos számos kérelmében a lakóhelyével szomszédos ingatlanon tervezett transzformátor állomás megvalósításával kapcsolatos aggályait fejtette ki. A tényállás tisztázására irányuló hiánypótlási felhívásra, valamint a jelentős mennyiségű iratra tekintettel az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala (a továbbiakban: AJBH) kérésére arról tájékoztatott, hogy pontosan mely saját, és az általa képviselt személyek beadványai tekintetében kezdeményezi a felülvizsgálati eljárás lefolytatását.

Panaszos beadványai

Panaszos a 2021. február 11-én kelt levélben az Önkormányzat korábbi beadványára – a 02/41-5/2021. számon – megküldött válaszlevelére hivatkozással azt a kérdést tette fel, hogy az Önkormányzat az állásfoglalásban miért nem a helyi építési szabályzat 19. §-ban és a 65. §-ban foglaltakat vette figyelembe, továbbá tájékoztatást kért arról, hogy az Önkormányzat miként vette figyelembe a két terület közötti védettségi kategóriákat.

A 2021. március 12-én kelt levelében a 2021. február 11-én kelt levélre hivatkozással ismételten az Önkormányzat tájékoztatását kérte arról, hogy a 02/41-5/2021. levélben foglalt véleményét mire alapozza, továbbá tájékoztatást kért arról, hogy a főépítész túllépte-e a hatáskörét, amikor nem a helyi építési szabályzat 19. §-ban és a 65. §-ban foglaltakat vette figyelembe.

A 2021. március 16-án kelt válaszlevelében az Önkormányzat arról tájékoztatta Panaszost, hogy a hivatkozott állásfoglalást az MVM Démász Áramszolgáltató Kft. adta, továbbá a területek védettségi kategóriái a vonatkozó rendeletek alapján kerültek figyelembevételre a korábbi levelében részletezettek szerint.

Panaszos a 2021. április 12-én kelt beadványában védetté nyilvánítási javaslatot tett a Kálvária domb területére vonatkozóan. Baja Város Jegyzője 2021. június 25-én kelt levelében arról tájékoztatta, hogy véleménye szerint a Kálvária domb megfelelő védelembe részesül, valamint a Kálvária domb értékének és településképi szerepének elismerése mellett a helyi védetté nyilvánítási eljárás megindítását nem tartja indokoltnak.

Panaszos 2021. július 16-ai, elektronikus úton megküldött beadványára a Baja Város Jegyzője 2021. július 22-én kelt levelében arról tájékoztatta, hogy a védetté nyilvánításra bárki javaslatot tehet, azonban a javaslat benyújtásának ténye a jegyzőt nem köti, így nem keletkeztet kötelezettséget arra vonatkozóan, hogy az eljárást megindítsa és a védetté nyilvánítást megalapozó dokumentumot előkészítse.

Kiegészítő beadványában azt is kifogásolta, hogy a Jegyző a 2021. július 22-én kelt válaszlevelében ismételten elutasította kérelmét a Kálvária domb helyi védetté nyilvánítási eljárás megindítására vonatkozóan.

Panaszos álláspontja szerint az Önkormányzat **2021. március 16. napján kelt válaszelevele érdemi választ nem tartalmazott.**

Panaszos az AJBH-hoz benyújtott panaszában kifogásolta, hogy a **2021. március 12. és a 2021. április 12. napján kelt beadványaira a felülvizsgálati kérelme benyújtásáig érdemben nem kapott választ.**

Tárgyi eljárás során Panaszos kifogásolta a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: Kormányhivatal) 2021. június 3-án kelt, BK/EOF/00051-4/2021 számú levélében foglalt tájékoztatását is. Álláspontja szerint a Kormányhivatal korábban hozott döntése az örökségvédelmi szakkérdésben egy ügyintéző álláspontján alapult.

Képviselet személyek beadványai

Az AJBH-hoz benyújtott felülvizsgálati kérelmét Panaszos kiegészítette azzal, hogy a képviseletében egy személy (a továbbiakban: 1. sz. Képviselet) által **2019. január 18-án** és **2020. március 3-án**, valamint egy szintén általa képviselet másik személy (a továbbiakban: 2. sz. Képviselet) által **2020. március 11-én** kelt és **2020. április 6-án** kiegészített bejelentések intézésének felülvizsgálatát is kezdeményezi.

1. sz. Képviselet a **2019. január 18-án** kelt levelében azt kérte az Önkormányzattól, hogy a Kálvária dombra tervezett transzformátor állomás és szervizút vonatkozásában a zöldfelületek használatáról és megóvásáról szóló 13/2017. (III.31.) önkormányzati rendelet 6.

§ (3) bekezdése szerinti engedélyt vizsgálja felül és előzze meg a Kálvária domb zöld és műemlékvédelmi terület károsodását és biztosítsa annak rendeltetésszerű használatát.

1. sz. Képviselt a 2020. március 3-án kelt levelében a transzformátorállomás telepítésének megakadályozását kérte az önkormányzattól a településkép védelme érdekében, valamint jelezte, hogy az engedélyezési eljárásba ügyfélként kíván bekapcsolódni.

2. sz. Képviselt által 2020. március 11-én kelt, több címzettet tartalmazó, majd **2020. április 6-án** kelt, Baja Város Polgármesteri Hivatal Főépítész Iroda felé írt beadványát kiegészítette. Beadványaiban azt kérte az érintettektől, hogy a Kálvária domb területén tervezett transzformátor állomás engedélyezését és megépítését akadályozzák meg.

A 2020. május 19-én kelt válaszelevélben Baja Város Önkormányzat polgármestere arról tájékoztatta, hogy a műtárgy elhelyezésére vonatkozóan bejelentési eljárást nem folytathat le, továbbá idegen tulajdonra történő telepítés okán tulajdonosi hozzájárulást sem adhat, végül tájékoztatást adott a településképi szempontból legmegnyugtatóbb megoldási javaslatáról.

2. sz. Képviselt úgy véli, hogy nem kapott teljeskörű tájékoztatást.

Panaszos 1. sz. Képviselt beadványai kapcsán kifogásolta, hogy azokra nem érkezett válasz, míg a 2. sz. Képviselt esetében azt kifogásolta, hogy a 2020. május 19-én kelt válaszelevél nem tartalmazott mindenre kiterjedő tájékoztatást. Felülvizsgálati kérelmében kifejtett álláspontja szerint 2. sz. Képviselt azért nem kapott teljes körű tájékoztatást, mert a válaszelevél nem tért ki az általa kifogásolt önkormányzati rendelet módosítására, továbbá nem tartja elfogadhatónak az önkormányzat azon későbbi tájékoztatását, miszerint a polgármesteri válasz a jegyző jóváhagyásával került összeállításra.

Álláspontja szerint az Önkormányzat a fentiekkel megsértette a Pkbt. 2. §-ának előírásait. Panaszos a Képviseltektől kapott, eljárását lehetővé tevő meghatalmazását mellékelte.

A Panaszos számos beadványában részletezett kérdés csoportot érintően itt szükséges leszögezni, hogy tárgyi ügyben készült jelentésem az Ajbt. 38/A. és 38/C. § rendelkezése alapján, a közérdekű bejelentés kivizsgálása kapcsán folytatott felülvizsgálat megállapításait tartalmazza. E körben tehát azt vizsgálom, hogy a bejelentés kapcsán a hatóság megtett-e mindent a megalapozottság vizsgálata körében, az előírt határidőket betartotta-e, továbbá, hogy eljárása során az alapvető jogokkal összefüggő visszasság megállapítható-e.

Panaszos a közérdekű bejelentések nem megfelelő intézését kifogásolta, ezért a felmerült alapjogi sérelemre tekintettel, a tényállás tisztázása érdekében, az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörömben eljárva megkerestem az ügyben az Önkormányzatot.

Az Önkormányzattól az alábbi kérdések megválaszolását kértem:

1. Panaszosok beadványait közérdekű bejelentésnek minősítették-e? Amennyiben a beadványokat nem közérdekű bejelentésnek kezelték, úgy annak indokát jelölje meg.
2. Amennyiben a beadványokat közérdekű bejelentésnek minősítették, úgy a közérdekű bejelentés kivizsgálása érdekében milyen intézkedéseket kezdeményeztek, valamint indokolt volt-e vizsgálat lefolytatása, illetve azok milyen eredménnyel zárultak?
3. Mi okozta a válaszadások elmaradását?

4. Megalapozottnak látja-e a felülvizsgálati kérelemben előadottakat, választát – különös tekintettel az érdemi válaszadás hiányát érintően és a válaszadás elmulasztása tekintetében – kérem, részletesen indokolja. Amennyiben igen, úgy kérem, tájékoztasson arról is, hogy milyen intézkedéseket kezdeményezett, valamint kíván kezdeményezni annak orvoslása vagy megszüntetése érdekében.

Az Önkormányzat válasza:

Panaszos beadványai

Az Önkormányzat a felülvizsgálati eljárás során arról tájékoztatt, hogy a panaszos **2021. február 11-én**, valamint **2021. március 12-én** megküldött beadványainak azon pontjait, amelyek nem képezték tárgyát a korábbi beadványainak, 2021. március 16-án megválaszták. Az Önkormányzat tájékoztatása szerint a 2021. április 12-én megküldött beadványára Baja Város Jegyzője 2021. június 25-én adott választ.

Az Önkormányzat a felülvizsgálati eljárás során kiemelte, hogy **a transzformátor állomás nem az Önkormányzat, hanem az MVM Démász Áramhálózati Kft. beruházása**, így nem volt jogszabályi lehetősége szakmai álláspont kialakítására, illetve a transzformátorállomás elhelyezése tekintetében nincs döntési joga. Álláspontja szerint az Önkormányzat Panaszos ügyében a releváns jogszabályoknak megfelelően járt el.

Az **Önkormányzat** a felülvizsgálati eljárás során adott válaszában fentiekben túlmenően **megjegyezte, hogy a vizsgálat alá vont beadványok álláspontja szerint nem minősülnek közérdekű bejelentésnek**, mert a Pkbt.1. § (3) bekezdésében foglaltaknak nem felelnek meg, mivel egyéni jog, vagy érdeksérelem megszüntetésére irányultak.

Képviselt személyek nevében benyújtott beadványok

Az Önkormányzat tájékoztatása szerint a Panaszos által **(1. sz.) Képviselt** személytől **2019. január 18-án** érkeztetett beadványban foglalt kezdeményezés idő előtti volt, mert ekkor még engedélyezésre vonatkozó kérelem nem került benyújtásra, így engedély sem kerülhetett kiadásra. Emiatt az Önkormányzat a beadványban foglalt kérést teljesíteni nem tudta, ezért nem született válasz.

Az Önkormányzat arról is tájékoztatt, hogy ugyancsak 1. sz. Képviselt személy által **2020. március 3-án** megküldött beadvány esetében azért nem került sor válaszadásra, mert a beadvány kérdést nem tartalmazott, mindössze azt, hogy az engedélyezési eljárásba ügyfélként kíván bekapcsolódni. A kérelemben megjelölt engedélyezési eljárás azonban a zöldfelület sajátos megjelenési formájának megváltoztatására irányult, amelyben a szomszédos ingatlan tulajdonosa nem minősül ügyfélnek.

2. sz. Képviselt személy panaszára adott válasz teljes körűségét érintő kifogás tekintetében az Önkormányzat válasza szerint a 2020. május 19-én kelt, 02/66-3/2020. iktatószámú polgármesteri válaszlevél azért nem tért ki arra, hogy pár hónapon belül módosításra kerül az önkormányzati rendelet, amely kifejezetten erre a témakörre irányul, mivel a válaszadáskor még nem volt hatályos az új szabályozás, ezért az akkor hatályos állapot szerint kellett a tájékoztatást megadni. Egy lehetséges jövőbeli rendeleti szabályozás, amelynek elfogadása vagy esetlegesen el nem fogadása a képviselő-testület hatásköre, olyan bizonytalan jövőbeni eseménynek minősül, amelyről épp ennek okán nem állt módjában tájékoztatást adni.

Az Önkormányzat a megkeresésre adott válaszlevelében rögzítette, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadottakat nem tartja megalapozottnak, és megjegyezte, hogy tudomása szerint a Kálvária dombon a transzformátor állomás nem épül meg.

A vizsgálat megállapításai

A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 38/A. § értelmében az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés (a-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.

A 38/C. § rendelkezése szerint a közérdekű bejelentő az általa vélelmezett visszasság orvoslása érdekében beadvánnyal fordulhat az alapvető jogok biztosához, ha a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti eljárásra jogosult szerv a közérdekű bejelentést megalapozatlannak nyilvánítja, ha a közérdekű bejelentő a vizsgálat eredményével nem ért egyet, vagy ha a közérdekű bejelentő álláspontja szerint az eljárásra jogosult szerv a közérdekű bejelentést nem vizsgálta ki teljes körűen.

Az Önkormányzat, mint közigazgatási szerv az alapvető jogok biztosa által vizsgálható szerveknek minősül.

Az érintett alapvető jogok tekintetében

1. Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az alapvető jogok biztosa az intézmény létrejötte óta mindig is következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásai mentén – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi tesztek.

Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság kimondta, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha „az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.” [22/2012. (V. 11.) AB határozat]. Arra is rámutatott, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Az Alkotmánybíróság az – Alaptörvény negyedik módosításának hatályba lépését követően meghozott – 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában elvi élel mondta ki azt, hogy „[a]z Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket.”

Az idézett elvi jelentőségű tétellel összhangban, vizsgálati megállapításaim megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági iránymutatás megszületéséig, az alkotmányszöveg változását, a tartalmi, illetve kontextuális egyezőséget is figyelembe véve – az alapvető jogok biztosaként továbbra is irányadónak tekintem az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően meghozott határozatai indokolásában kifejtett érveket, jogelveket és összefüggéseket.

2. Az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*

Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmány a *tisztességes eljáráshoz való jogot* explicite ugyan nem nevesítette, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jogbiztonság elvéből levezethető eljárési garanciák egymásra vonatkoztatásával tartalmilag levezetett olyan alkotmányos alapjogot jelent, amely komplex követelményrendszert testesít meg, magában foglalva valamennyi, a jogállamiság értékrendjének megfelelő eljárési alapelvet és normát. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény már *expressis verbis* tartalmazza a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való jogot, rögzítve, hogy a közhatalmú szervek, hatóságok az ügyeket részrehajlás nélkül, tisztességes módon, ésszerű határidőn belül intézzék, döntéseiket pedig a törvényben meghatározottak szerint indokolják. A tisztességes eljárás követelménye olyan *minőség*, amelyet az *eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni*, és amely *hatékony gátját képezi a garanciális szabályok szándékoltt félretételének, félreértelmezésének, az egységes jogalkalmazás hiányából, a kiszámíthatatlanságból következő tényleges és eshetőleges érdek- és jogsérelmek bekövetkezésének.* Ezt tükrözik azok a korábbi AB határozatok is, amelyek újra meg újra kihangsúlyozták: *a közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszerűség követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők.* [49/1998. (XI. 27.) AB határozat, 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 422/B/1999. AB határozat]

Az Alkotmánybíróság több döntésében hivatkozik a fenti megállapításra [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. Ugyanez a határozat a következőt is kimondta: *A tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartásának dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”.* A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során tehát túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikke érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárési jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

3. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam.*

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. [9/1992. (I. 30.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárési garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárési garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved. [9/1992. (I. 30.) AB határozat, 75/1995. (XI. 21.) AB határozat] Ezért alapvetőek a jogbiztonság követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák. Csakis formalizált eljárési szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket. [56/1991. (XI.8.) AB határozat]

4. Az Alaptörvény XXV. cikke értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez*. A petíciós jog klasszikus tartalma alapján ugyanis két fogalmi elemmel bír; nemcsak a kérelem, panasz, illetve javaslat benyújtását akár egyénileg akár kollektíven, hanem a közhatalmat gyakorló szerv válaszadását is, ami *magával vonja, hogy az adott ügygel foglalkoznia kell*. Az Alkotmánybíróság értelmezésében *mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen elő azokhoz az illetékes állami szervekhez, amelyeknek a külön jogszabályok által megállapított egyik alapvető funkciója azok elbírálása és orvoslása*. [987/B/1990. AB hat.]

Ezek együttes vizsgálata adja ki a jelen ügy szempontjából lényeges alapjogi tartalmat, amely szerint a vizsgálat alá vonható állami szervek *alapjogi kötelezettsége felőleli mind az eljárás lefolytatásának tényét, mind annak minőségét*.

Az ügy érdemében

Szükségesnek tartom rögzíteni, hogy tekintettel arra, hogy Panaszos eredeti beadványa tartalma alapján az AJBH több szervezeti egysége feladatkörébe tartozott, ezért tájékoztattuk a Panaszost arról, hogy beadványát két ügyszámra rögzítette az AJBH, az egyik ügyszámon – AJB-2208/2021. – a szomszédos ingatlanon megvalósuló transzformátor állomás esetleges megvalósításával kapcsolatos kérdések vonatkozásában, míg a tárgyi ügyszámon közérdekű bejelentéseinek intézése tárgykörben indult vizsgálat. Az AJB-2208/2021. ügyszámon nyilvántartott ügyben alapvető joggal kapcsolatos visszásság gyanúja nem merült fel, ezért az eljárást lezártuk.

A bejelentésből, valamint a megkeresésre kapott válaszból vizsgálatom során az alábbi megállapításokat tettem.

1. A jogszabályi háttér

Először a közérdekű bejelentések megfelelő intézésének vizsgálata során irányadó törvényi szabályozást tekintettem át.

A Pkbt. 1. § (1) bekezdése szerint az állami szervek és a helyi önkormányzati szervek a panaszokat és a közérdekű bejelentéseket e törvény (Pkbt.) szerint kötelesek elintézni.

A Pkbt. 1. § (3) bekezdése alapján, ***a közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. A közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.***

A 2. § értelmében *a közérdekű bejelentést – törvény eltérő rendelkezése hiányában – az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni. Ha azonban az elbírálást megalapozó vizsgálat előreláthatólag harminc napnál hosszabb ideig tart, erről a közérdekű bejelentőt az elintézés várható időpontjának és az eljárás meghosszabbodása indokainak egyidejű közlésével kell tájékoztatni. A vizsgálat befejezésekor – a minősített adat, illetve törvény alapján üzleti, gazdasági vagy egyéb titoknak minősülő adat kivételével – a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – a közérdekű bejelentőt haladéktalanul értesíteni kell.*

A 3. § (1) bekezdése előírja, hogy *a panasz vagy a közérdekű bejelentés alapján – ha alaposnak bizonyul – gondoskodni kell*

a) a jogszerű vagy a közérdeknek megfelelő állapot helyreállításáról, illetve az egyébként szükséges intézkedések megtételéről,

b) a feltárt hibák okainak megszüntetéséről,

c) az okozott sérelem orvoslásáról és

d) indokolt esetben a felelősségre vonás kezdeményezéséről.

2. Az Önkormányzat eljárása a beadványok alapján

2.1. Panaszos által benyújtott bejelentések vizsgálata

A rendelkezésemre álló dokumentumok szerint a Panaszos **fentiekben rögzített tartalmú, 2021. február 11-én és 2021. március 12-én** kelt leveleire 2021. március 16-án, míg a **2021. április 12-én** kelt beadványára 2021. június 25-én kelt válaszleveleket kapta meg. Az ügyben rendelkezésre álló iratok alapján **megállapítottam, hogy a 2021. február 11-én, 2021. március 12-én és a 2021. július 16-án kelt beadványai nem minősülnek közérdekű bejelentésnek, tekintettel arra, hogy abban az Önkormányzat korábbi beadványára adott válaszlevelében rögzítettek magyarázatát kérte.**

Megállapítottam továbbá, hogy a 2021. április 12-én kelt beadványa közérdekű bejelentésnek minősül, tekintettel arra, hogy a Kálvária domb területének helyi védetté nyilvánítását javasolta a jegyzőnek. **A választ az Önkormányzat a Pkbt. 2. § paragrafusában rögzített, 30 napon túl, késedelmesen, 2021. június 25-én küldte meg Panaszosnak, ezzel a tiszteességes hatósági eljárással, a jobbiztonsággal és a petíciós joggal összefüggésben visszásságot okozott.** Ugyanakkor megállapítottam azt is, hogy az **Önkormányzat azon döntésének felülvizsgálata, miszerint nem tartja indokoltnak a Kálvária domb helyi védetté nyilvánítási eljárás megindítását az Ajbt. 38/A. §-a alapján folytatott eljárásban nem vizsgálható.**

2.2. Képviselt személyek által benyújtott bejelentések vizsgálata

Az Önkormányzat válasza alapján megállapítható, hogy 1. sz. Képviselt 2019. január 18-án, 2020. március 3-án kelt kérelmeire nem küldött válaszlevelet, melynek okát az első beadvány esetében abban látta, hogy engedélyezési kérelem nem került benyújtásra, a második beadvány vonatkozásában a válaszadás elmaradását azzal indokolta, hogy a beadvány nem tartalmazott kérdést, hanem az engedélyezési eljárásba ügyfélként történő bekapcsolódásra irányult, azonban a megjelölt engedélyezési eljárásban a szomszédos ingatlan tulajdonosa nem minősül ügyfélnek.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy az Önkormányzat a 2. sz. Képviselt 2020. március 11-én kelt beadványára adott, 2020. május 19-én kelt válaszlevelének teljeskörűségével kapcsolatban egyetérttek az Önkormányzat azon érvelésével, miszerint a válaszadás időpontjában hatályos szabályozásról kellett tájékoztatást adni.

2.3. Összegzés

Az Önkormányzat a 2019. január 18-án és a 2020. március 3-án kelt beadványokra egyáltalán nem, míg 2020. március 11-én kelt és a 2021. április 12-én kelt beadványra késedelmesen válaszolt.

Megállapítottam, hogy a Képviseltek 2019. január 18-án, 2020. március 3-án, 2020. március 11-én kelt és azt 2020. április 6-án kiegészítő, valamint a Panaszos 2021. április 12-én kelt beadványai a Pkbt. rendelkezései szerinti közérdekű bejelentésnek minősültek, mivel abban olyan körülményre hívták fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja.

Fentiekből következően **az Önkormányzat nem megalapozottan hivatkozott arra, hogy e beadványok tartalmuk szerint nem a Pkbt. 1. § (3) bekezdése szerinti közérdekű**

bejelentésnek minősültek, ezért az Önkormányzat eljárása során a Pkbt. szabályai szerinti határidőben történő válaszadási kötelezettsége fennállt.

Mindezek alapján megállapítottam, hogy az Önkormányzat a Panaszos és a Képviseltek felé – a Pkbt. 2. §-ben meghatározott 30 napos határidőn belül – fennálló tájékoztatási kötelezettséget elmulasztotta és ezzel, valamint a beadványok téves minősítése miatt az eljárása során a Pkbt.-ben előírt eljárási szabályok rendelkezései tekintetében alapjogi visszásságot okozott, ami a petíciós jog, a jobbiztonság és a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való alapjogok sérelmére vezettek.

3. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal 2021. június 3-án kelt, BK/EOF/00051-4/2021 számú levélében foglalt tájékoztatásának vizsgálata

A panasszal érintett transzformátor állomás elhelyezését a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal a CS-06/S01/03441-9/2020. iktatószámú határozatával engedélyezte és tekintettel arra, hogy az engedélyezési eljárás során felmerült örökségvédelmi szakkérdés elbírálásához a szükséges szakmai ismerettel rendelkező humán erőforrás nem állt az eljáró hatóság rendelkezésre, ezért kereste meg a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatalt, valamint felhívták Panaszos figyelmét a jogorvoslati lehetőségekre.

A fentiek alapján megállapítottam, hogy nem vizsgálható a hatóság szakkérdésben hozott álláspontja az Ajbt. 38/A. §-a alapján folytatott eljárásban, mivel a szakkérdésben kialakított álláspontot vitató beadvány nem felel meg a közérdekű bejelentés követelményeinek, a szakmai álláspontot tartalmazó határozat ellen a határozatban foglalt jogorvoslati lehetőség igénybevételére van lehetőség.

Intézkedés

Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem a Baja Város Önkormányzat Polgármesterét, hogy intézkedjen a jelentésben feltárt alapvető jogokat érintő visszásság jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzéséről azzal, hogy a közérdekű bejelentések intézése során fokozottan ügyel a vonatkozó előírások maradéktalan betartására.

Budapest 2022, az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos